

rabna ali pa takšnega dalekosežnega sklepa ne dovoljuje.

Kakor vidimo, je določevanje krvnih skupin za enkrat skoraj edino sredstvo, da nam prinese dovolj jasnosti v tako zamotanih primerih, kakršni so pri dvojčkih z različnimi krvnimi skupinami. Ako se ob priliki posreči takšen dokaz, kakor so ga po nepotrebnem in brez podlage že razglasili v dnevnikih, je s tem superfekundacija po sebi dokazana, kar bi bilo v prid v forenzičnem in še mnogo bolj v biološkem pogledu.

Slovstvo:

Hofmann-Haberda, Lehrbuch der gerichtlichen Medizin.

Merkel H., Ueber Zwillingsschwangerschaft und Blutgruppenforschung. Münchner medizin. Wochenschrift, 1931, šte. 13.

Postopek ob izvajanju § 462 o. d. z. v zvezi z odkupno pravico § 200/2 i. r. (jus offerendi).

Dr. Ivan Tomšič

V navedenih paragrafih ustanovljeni pravni posel se zdi zelo poraben, v resnici pa se v pravni praksi sila redko uporablja. V svojem službovanju 25 let sem imel prvič šele nedavno tak posel. Po besedilu zakona se zdi, da je dokaj enostavno, izvajati to odkupno pravico (jus offerendi).

To je v istini takrat, kadar gre za to, da prisilimo upnika k odstopu terjatve, ki je zastavnopravno zavarovana na nepremičninah v zadnjih treh letih odnosno, od katere niso v zaostanku obresti za več kot tri leta.

Čim pa naj bo predmet odkupne pravice, kakor hočem odslej imenovati a) terjatev, od katere so obresti na dolgu že več kot tri leta, ali celo b) terjatev, ki obenem s svojimi več kot tri leta zastalimi obrestmi sploh ni zastavnopravno zavarovana na nepremičninah, ki je marveč zanjo v teku le dražbeno postopanje ali prisilna uprava, se že pojavi več dozdevno težkih spornih pravnih vprašanj. Toda njih rešitev je prav lahka, ker je v zakonu podana. Vprav zato je najbrž o tem predmetu tudi tako malo sodnih rešitev, če ne že vsled uvodoma omenjene izredno redke praktične rabe te odkupne pravice.

K a) Razmotrivajmo najprej primer, ko gre za terjatev banke M n. pr. za Din 10.000.—, za katero je bila s 6%

obrestmi od 1. jan. 1925 vknjižena prisilna zastavna pravica leta 1926 na podlagi meničnega plač. povelja, leta 1930 pa uvedeno dražbeno postopanje.

Pred dražbo, določeno na 1. julija t. l., zahteva tabularni upnik N po § 462 o. d. z. od banke odkup njene terjatve in ponudi plačilo glavnice, obresti za tri leta in vseh stroškov, banka pa zahteva plačilo vseh obresti od 1. jan. 1925 naprej. N odkloni to zahtevo, založi pa na sodišču za banko glavnico, obresti za tri leta in vse stroške ter predlaga, da bodi dražbeno postopanje ustavljeno po § 200/2 i. r. Izvršilno sodišče je ta predlog zavrnilo, ker zahteva banka M razen glavnice in stroškov vse obresti od 1. jan. 1925 do 1. julija 1931, upnik N pa nudi le obresti od 1. julija 1928 do 1. julija 1931. Rekuržno sodišče je zavrnilo rekurz iz razlogov prvega sodišča, ne da bi se izreklo o tem, ali je zahteva banke M opravičena ali ne.

Tako postopanje brez dvoma ni pravilno. Izvršilno odnosno rekuržno sodišče bi bilo moralo na vsak način izreči, ali je obrestna zahteva upnice banke M utemeljena ali ne, odnosno dražbeno postopanje ustaviti, ker zahteva banke M do obresti za več kot za tri leta od dneva dražbe nazaj, ni utemeljena v zakonu.

Že ko je bil uzakonjen zemljiškoknjižni zakon, torej od leta 1871 dalje, ni nobenega dvoma o tem, da ne gredo po § 17 z. z. nobenemu tabularnemu upniku v istem vrstnem redu z glavnico več kot obresti za tri leta. Določba § 17 z. z. je absolutno normativna in ne dopušča nobene izjeme, ker bi to bilo v nasprotju z javnim značajem zemljiške knjige, veljavnim za vsakogar. To zahteva varnost prometa z zemljišči in je temu v korist, da je izključena vsakršna negotovost.

Ta določba z. z., ki se jo je držal vseskozi tudi že stari avstr. izvršilni zakon, je prešla leta 1896 tudi v novi avstr. izvršilni red v § 216/4 i. r. Tolmačenje v tem smislu je takratni zakonodajec izrečno predpisal v zbirki materialij (glej str. 515 Materialiensammlung). Na tem stališču stoji tudi dosedanje pravosodstvo vse od razglasitve i. r. dalje, za kar se pozivam na razsodbe vrh. sodišča objavljene v zbirki Glaser-Unger, N. F. 2271, 2939, 3017, 3279, 3560 in 6064.

Od te določbe je zakonodajec napravil začasno izjemo samo v času svetovne vojne, in to s specialnimi zakoni, namreč s češ. naredbo od 15. febr. 1916 drž. zak. štev. 43 odnosno z naredbami celokupnega ministrstva z dne 9. maja 1917 drž. zak. štev. 206 in z dne 31. julija 1918

drž. zak. štey. 289. S temi specialnimi zakoni je bila spre-
menjena v § 216/4 uzakonjena pravica tabularnih upnikov
na obresti za več kot tri leta, na obresti 5 let ozir. sedmih
let in končno omejena na dražbe, izvršene še pred 1. juli-
jem 1920. Časovna veljavnost teh specialnih zakonov odn.
naredb je prestala z dnem 1. jul. 1920 in sta odslej zopet
v veljavi izključno le določbi § 17 z. z. in § 216/4 i. r. Po
teh pa ne gredo nobenemu upniku v vrstnem redu glav-
nice več kot obresti za tri leta (Justitz Min. Ver. Bl. stran
80/16).

V tem primeru je torej upnik N ponudil banki M brez
dvoma dovoljni znesek za poplačilo celokupne njene ter-
jatve in pripadkov, ki so v istem vrstnem redu, tako da
mu je banka M po zakonu dolžna odstopiti celokupno ter-
jatev. Izvršilno sodišče bi moralo vsled tega dražbeno po-
stopanje ustaviti in izreči, da preide po zakonu (§ 462
o. d. z.) terjatev banke M na glavnici, obrestih za tri leta in
stroških na upnika N, obresti za več kot tri leta pa v vrst-
nem redu zastavne pravice ne pridejo do pokritja in banki
po § 1480 o. d. z. domnevno tudi ne gredo. Obresti za več
kot tri leta dokazano nezastarane, gredo namreč po § 217
i. r. upnici k večjemu iz hiperohe, odkupa teh obresti pa
upnik N ni zahteval, niti ga ni ponudil.

Ako naj ne ostane pravica iz §§ 462 o. d. z. in § 200/2
i. r. iluzorna, mora sodišče v smislu zakona izreči v okviru
cit. zakonitih določb prisilni odkup, ker bi mogel vsak up-
nik, ko se mu ponudi plačilo, kratkomalo obrezuspešiti v
§ 200/2 i. r. ustanovljeno pravico sledečega upnika s preti-
ranimi nezakonitimi zahtevami.

K b) Če pa teče za upnikovo terjatev, ki na nepremič-
ninah sploh ni zastavnopravno zavarovana, prisilna dražba
ali pa prisilna uprava, je jasno, da tak upnik v vrstnem
redu teh svojih pravic do poplačila ne more imeti večjih
pravic kakor upnik, za čigar terjatev je vknjižena zastavna
pravica na nepremičninah.

V tem pogledu določata §§ 216 in 218 i. r., da je treba
terjatve, za katere teče prisilna dražba ali prisilna uprava
nepremičnine, upoštevati v vrstnem redu zaznamovane pri-
silne uprave, toda drugi odstavek § 216/4 i. r. pa izrečno in
brez izjeme za vse enako določa, da naj se pri vsakršnih
terjativah (torej tudi onih upnikov, ki imajo dovoljene zgolj
le izvršbe s prisilno dražbo ali s prisilno upravo), upošte-
vajo v vrstnem redu glavnice, izključno le še obresti z a t r i
l e t a in stroški.

Ako bi v prvem gornjem primeru banka M ne imela na nepremičninah vknjižene zastavne pravice, marveč le pravico do plačila po prisilni dražbi ali prisilni upravi, je naravno, da od upnika celo ne more zahtevati več kot plačilo glavnice, obresti za tri leta in stroškov. Dlje kot tri leta zaostale, po § 1480 o. d. z. dokazano nezastarele obresti gredo namreč po § 217/2 i. r. izven vrstnega reda glavnice iz hiperohe izključno le zastavnopravnim, nikakor pa ne drugim upnikom.

Ako bi torej banka M ne imela na nepremičninah svoje terjatve Din 10.000.— zastavnopravno zavarovane, ampak na podlagi menič. plač. povelja dovoljeno le prisilno dražbo ali pa prisilno upravo, tedaj ji je naslednji upnik N v svrhu prisilnega odkupa založil dovoljni znesek in bi moralo izvršilno sodišče izreči takojšnjo ustavitev dražbenega postopanja in prisilni prenos njene terjatve na upnika N. V tem primeru po § 217 i. r. niti iz hiperohe obresti bančne terjatve za več kot za tri leta ne smejo priti do kritja, temveč je ev. hiperoho izročiti zavezani stranki, ako sicer medtem banka M svojih nad 3 leta zastalih obresti posebej ne iztoži in zavaruje na ev. hiperohi.

Kakor Stubenrauch k § 462 o. d. z. navaja, je smisel te zakonske določbe ta, da naj odstopajoči upnik prejme to, kar bi dobil ob realizaciji svoje zastavne (sc. tudi zadostitvene) pravice ob izvršeni dražbi. To ustreza tudi staremu načelu, da »nemo plus juris transferre potest quam ipse habet.« Prav to veljaj brez dvoma tudi za prisilni odkup, določen v § 200/2 i. r.

Po gorenji obrazložitvi bi bilo treba postaviti ta-le načela:

a) noben upnik, niti zastavnopravni zavarovani, niti zadostitveni, ne more v vrstnem redu svoje terjatve, za katero mu drug upnik ponudi po §§ 462 o. d. z. in 200/2 i. r. odkupno plačilo, zahtevati več kot glavnico, obresti za tri leta in stroške;

b) plačilo obresti, več kot za tri leta, dokazano nezastarelih, ima pravico zahtevati samo zastavnopravno zavarovani upnik, ne pa tudi zadostitveni upnik, zastavnopravno zavarovani upnik pa v primeru § 200/2 i. r. tudi ne od tistega, ki je odkupil terjatev, marveč le iz hiperohe;

c) izvršilno sodišče mora, da ne postane pravica do odkupne pravice iluzorna, v postopku po § 200/2 i. r. določiti višino odkupnine po gornjih pod a) in b) v zakonu utemeljenih navodilih.

